

Ο ΠΡΟΒΙΒΑΣΜΟΣ

Σωτήρης Μάνεσης, έτσι λεγότανε. "Ενας άπτοὺς πιὸ καλοὺς ὑπάλληλους ποὺ εἶχε ἡ ἑταιρεία. Δούλευε ἔξη χρόνια. Στὴν ἴδια πάντα θέση. Μὲ τὸν ἴδιο μιστό. Λιγόλογος. Προσεχτικὸς στὴ δουλειά του. "Ἦτανε ἀπ' αὐτοὺς ποὺ σκοποὺς ἔχουν νὰ στεργιώσουν σὲ μιὰ θέση. Σὲ μιὰ θέση ποὺ νὰ βαστᾷ γερά. Νὰ μὴ βρεθοῦνε πάλι μιὰ μέρα στὸ δρόμο. Καὶ τώρα ποὺ τὸ κατόρθωσε κυτᾶζει, μ' ὅλο ποὺ πέρασε πιά ὁ φόβος, νᾶναι ταχτικὸς νὰ μὴν προκαλᾷ παρατηρήσεις ἀπτοὺς ἀνωτέρους του.

Τὸν φώναξε τὸ μικρὸ παιδὶ ποὺ κάθονταν στὸ ἔξω γραφεῖο τῆς διεύθυνσης. "Ἡ δουλειά του ν' ἀναγγέλνει ὅσους ἔρχονταν νὰ δοῦνε τὸν διευθυντή, ἢ νὰ τοῦ κάνει θελήματα. Τοῦ εἶπε πὼς τὸν θέλει ὁ διευθυντής.

"Ὁ Σωτήρης ταράχτηκε. Τόσο σπάνια τὸν φώναζε ὁ διευθυντής. Δυὸ φορές ἀπὸ τότες ποὺ πρωτομπήκε. Μιὰ γιὰ τὴ θέση του. Καὶ μιὰ παρατήρηση ποὺ τοῦ ἔκανε ἔδῳ καὶ τέσσερα χρόνια. Γιὰ λίγο σκάλισε στὸ μνημονικὸ του. Μὴν εἶχε κάνει τίποτες στραβό, μπᾶς δὲν πρόσεξε σὲ καμιά ἐντολή ποὺ τοῦ δόθηκε; "Ὁχι. Δὲ θυμότανε τέτοιο πράμα. Κι' ὅμως αὐτὴ του ἡ βεβαιότητα ἦταν τόσο ἀσταθεροποίητη. Μὲ ἀργὰ καὶ δειλὰ βήματα ἔφταξε ἔξω ἀπ' τὸ γραφεῖο. Στάθηκε. Γιατὶ ἄραγες μὲ φώναξε; Τὸ ἴδιο καὶ τὸ ἴδιο ἐρώτημα στριφογύριζε σὰ δαιμονισμένο στὴ σκέψη του. Δὲν ἔβρισκε καμιά δικαιολογία. Χτύπησε δειλά. "Απὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ διευθυντῆ — ἐμπρός. "Ανοίξε τὴν πόρτα καὶ προσεχτικὰ τὴν ἔκλεισε πίσω του. "Ἐκανε δυὸ βήματα. Περίμενε. "Ὁ διευθυντής του εἶχε ὅπως πάντα σοβαρὸ καὶ ἐπιδειχτικὰ αὐστηρὸ ὕψος, λὲς κ' ἐπειδὴ ἔγινε διευθυντής ἀπὸ ἓνας ἀσήμαντος ὑπάλληλος ποὺ ἄρχισε. Μὰ ἡ καρδιά του καλή. "Αν φώναζε κι' ἂν ἔκανε παρατηρήσεις ἦτανε γιὰ νὰ δεῖξει σ' αὐτοὺς τοὺς ἄλλους τὴν ἀνώτερη θέση του. Τὴν ὑπακοή καὶ τὸν σεβασμὸ ποὺ τοῦ ὀφείλουνε. Τοῦ ἄρεσε νὰ περνᾷ καὶ κείνοι νὰ παραμερίζουνε, ὄρθιοι, προσεχτικοὶ ὥσόντου χαθεῖ κλίνοντας πίσω του καμιά πόρτα. Πόσες φορές τὸ ἔκανε αὐτό. Περνοῦσε, ἔτσι μέσα ἀπτὰ γραφεῖα δίχως λόγο. Γιὰ νὰ τὸν δοῦνε. Αὐτὸ τοῦ ἔδινε μιὰ συγκίνηση. "Ἦταν εὐχαριστημένος, ἱκανοποιημένος ἀπτὸν ἑαυτό του, ποὺ κατόρθωσε νὰ τὸν φέρει σ' αὐτὸ τὸ ὕψος.

Γύρισε καὶ κύταξε τὸν Σωτήρη. Τοῦ ἄρρεσε ἡ στάση του. Ἡ ἔκφραση τοῦ προσώπου του ἔδειχνε ὅλο τὸν ἀπαιτούμενο σεβασμό. Καὶ μετὰ ἔτσι ὄρθιος ἀπομακρυσμένος ἀπὸ γραφεῖο του, σεμνά.

— Σωτήρη Μάνεση εἶσαι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴ δουλειά σου, ἀπὸ τὴν ἑταιρία;

— Μάλιστα κ. Διευθυντά.

— Λοιπὸν, ἡ ἑταιρία ἔχει ὡς ἀρχὴ νὰ ἀνταμοίβει τοὺς κόπους τῶν καλῶν της ὑπαλλήλων. Κ' ἐγὼ ξέρω νὰ τοὺς διαλέγω.

Ὁ Σωτήρης δὲ μιλοῦσε. Τὸ στῆθος του ποὺ ἴσαμε ἐκείνη τὴν ὥρα ἀνάσαινε δύσκολα, μὲ κόπο, ἀνακουφίστηκε. Λοιπὸν δὲν ἔκανε καμιὰ στραβοτιμονιά. Στὸ πρόσωπο του γιὰ μιὰ στιγμή, κι' ἄθελα του, φάνηκε ἓνα συγκρατημένο χαμόγελο.

— Λοιπὸν, σκέφτηκα πὼς μπορεῖς νὰ πάρεις τὴν κενὴ θέσιν ποὺ ἔχει στὸ τμήμα σου. Μὲ μιὰ αὐξηση βέβαια ἀνάλογη τοῦ μιστοῦ σου.

— Σᾶς εὐχαριστῶ κ. Διευθυντά. Ἡ τόση σας καλοσύνη...

— Ναί. Εἶμαι δίκαιος. Καὶ ξέρω νὰ ἐχτιμῶ τὴν ἐργασία.

Ὁ Σωτήρης τὸν εὐχαρίστησε καὶ πάλι καὶ βγῆκε. Στὸ διάδρομο γέλασε πιά ἐλεύθερα. Σκέφτηκε τί συλλογιόταν πρὶν λίγο. Καὶ νὰ ἓνας προβιβασμὸς καὶ μιὰ αὐξηση μιστοῦ. Ποτές δὲν ἐτοίμασε τὸν ἑαυτό του νὰ περιμένει κάτι τέτοιο. Ἄν κ' ἄκουε ὅλους του τοὺς συνάδελφους νὰ τὸ λένε τόσο συχνά. Αὐτὸς ἓνας ἄνθρωπος μονάχος. Δίχως καμιὰ ὑποσιήριξη καὶ μὲ χωρὶς κανένα φίλο. Πῶς νὰ φτάξει; Πῶς νὰ σκαλώσει σ' ἀνώτερο σκαλὶ δίχως μέσα; Δίχως ρουσφέτια; Ἦτανε γραφιάς. Νέος, εἰκοσιοχτῶ χρονῶ. Κατόρθωσε νὰ κανονίσει τὴ ζωὴ του μὲ τὸν μιστὸ ποὺ ἔπαιρνε. Τὸ μέλλον τὸ ἔβρισκε κάτι τὸ ἀκαθόριστο, πολὺ σκοτεινὸ, μὲ χωρὶς καμιὰ ἐλπίδα. Τί μπορούσε νὰ ἐλπίζει;

Σήμερα κλονίστηκε ὁ ἑαυτός του. Ἀπὸ κεῖ ποὺ ἔπαιρνε τοὺς ἀνθρώπους συμφεροντολόγους, ἄδικους, δίχως δικιὰ τους γνώμη, ἐπηρεασμένους ἀπὸ ἄλλους, ἀπὸ κοινωνικὲς ὑποχρεώσεις, μὲ λίγη καρδιά, εἶδε πὼς δὲν εἶχε καὶ τόσο δίκιο. Νὰ ποὺ βρέθηκε ἓνας διαφορετικὸς μπρὸς του. Θᾶχε κι' ἄλλους βέβαια. Μὲ ἀτομικὴ τους γνώμη. Μὲ ἀπόφαση. Μὲ καρδιά.

Ποτές του δὲ ζήτησε αὐξηση. Οὔτε ἔκανε καὶ κανένα παράπονο. Πάντα σκυφτὸς πάνω στὰ βιβλία του ἔγραφε. Οἱ κουβέντες τῶν διπλανῶν του ἂν καὶ τὶς ἄκουγε τοῦ

ἦταν τόσο ξένες, τόσο ἀδιάφορες. Καὶ βρῆκε ὁ διευθυντὴς αὐτὸν τὸν ἐργατικὸ πραγματικὰ ἄνθρωπο. Καὶ ἐχτίμησε μόνος του τὴ δουλειά του. Καὶ δὲν ἐπηρεάστηκε. Καὶ δὲν ἔκανε τὸ χατήρι τοῦ Τμηματάρχου του ποὺ σύστησε ἕναν ποὺ ἦταν καὶ κομάτι συγγενῆς του. Λοιπὸν ἦταν δίκαιος ἄνθρωπος ὁ διευθυντὴς του. Καὶ χαϊρόταν ὁ Σωτήρης. Μὲ ὅλο ποὺ οἱ πρωτινοὶ συλλογισμοὶ του βγαίνουν ψεύτικοι. Αὐτὸς ἔτσι πάντα ἤθελε τοὺς διευθυντάδες. "Ἄν ὅλοι ἦταν σὰν κι' αὐτόν, θὰ ὑπῆρχαν τὰ αἰώνια παράπονα τῶν ἀδικημένων; Τῶν πραγματικὰ ἀδικημένων; Σὲ τί φταίνει οἱ ἰδιοχῆτες τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων ποὺ ὁ ὑπάλληλος σκουριάζει στὴ ρουτινιέρικη δουλειά; Δὲν ξέρουνε αὐτοὶ τὸ τί γίνεται. Κι' ὅμως ἕνα εἶναι τὸ λάθος τους. Γιατὶ αὐτοὶ εἶναι ἐπιπόλαιοι στὸ ζήτημα τῶν διευθυντῶν. Ὁ διευθυντὴς γιὰ τὸν Σωτήρη εἶναι ἡ ψυχὴ, τὸ πᾶν σὲ μιὰ δουλειά. Γιατὶ βρίσκει πὼς εἶναι ὁ μόνος ἄνθρωπος ποὺ εἶναι ὁ μεσάζων μεταξὺ τοῦ προσωπικοῦ καὶ τοῦ κεφάλαιου.

Αὐτὸς δὲ μισαεὶ τοὺς πλούσιους. Τί ξέρουνε αὐτοί; Συλλογιέται. "Ἄνθρωποι ποὺ δὲν ἔννοιωσαν πεῖνα. Ποὺ δὲν ξέρουνε στέρηση, πὼς νὰ καταλάβουνε τὴ φωνὴ ποὺ τοὺς ζητάει σωσμό.

Κ' ἔχει τώρα, ποὺ τὸ σκέφτεται, τὴν πεποίθησιν πὼς ἕνας ἄνθρωπος μὲ καρδιά, μὲ θάρρος, μὲ ἀπόφαση ἂν τοὺς μιλήσει ἂν τοὺς ὑποδείξει θὰ κάνει τὴν καρδιά τους νὰ χτυπᾷ στὸν κάθε πόνο. Κι' ἂν τοὺς πάρει στὰ φτωχόσπητα ἀκόμα, καὶ δοῦνε τὰ χάλια, τὴν πεῖνα καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουνε τὰ ἴδια δικαιώματα σὰν κι' αὐτοὺς στὴ ζωὴ κι' ὅμως εἶναι τόσο παραγνωρισμένοι. "Ἐ τότες ἔχει τὴ βεβαιότητα πὼς θὰ καλυτερέψει ἡ θέση. Κι' ὁ Σωτήρης βρίσκει τοὺς πιὸ κατάλληλους γιὰ τὸ διαφωτισμὸ αὐτὸ τοὺς διευθυντάδες.

Τοῦ ἔκοψε τοὺς συλλογισμοὺς ὁ Τμηματάρχης του. Τὸν ρώτηξε τί τὸν θέλανε στὴ διευθύνση; Ὁ Σωτήρης τοῦ εἶπε τὸν προβιβασμὸ του. Τὸν συγχάρηκε.

— "Ἐπρεπε, ἦταν σωστό, τοῦ ἔλεγε, αὐτὸ ποὺ ἔκανε ὁ διευθυντὴς. Ἐγὼ πάντα τοῦ μιλοῦσα γιὰ σένα. "Ἦσουν α' ἕξι χρόνια σ' αὐτὴ τὴ θέση.

Ὁ Σωτήρης τὸν εὐχαρίστησε. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ μιὰ κολακεία πὼς σ' αὐτὸν ὀφείλει τὸν προβιβασμὸ του. Στὴν καλοσύνη του. Ψευτιές. Ὁ Τμηματάρχης πρότεινε τὸν ξανθομάλλη ποὺ πάντα γελοῦσε κ' ἔβρισκε ἀστεῖα νὰ διασκεδάξει τοὺς ἄλλους. Κι' ἂν τὸν συγχάρηκε αὐτὸ τί σημαίνει; Τὰ χεῖλια πόσες φορὲς λένε τ' ἀντίθετα ἀπὸ κείνα

πὸν συλλογιζόμαστε. Μέσα του θάταν γεμᾶτος θυμό. Γιατί; Γιατὶ θίγονταν ἡ περηφάνειά του. Ἀπόριψαν ἐκείνον πὸν αὐτὸς σύστησε. Τί τὸν ἐνδιαφέρει πὼς ἐγινε κάτι τὸ δίκαιο. Τί κερδίζει τώρα πὸν ὁ Σωτῆρης προβιβάστηκε, τίποτε. Κι' ὅμως ἂν προβίβαζαν τὸν ξανθομάλλη μὲ τὸ ἀντιπαθητικὸ γέλοιό του. Πόσες εὐχαριστίες θ' ἀκούγε. Πόσο θὰ ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπτὸν ἑαυτό του! Καὶ εἶχε καὶ κάτι ὑποχρεώσεις τέλος πάντων σ' αὐτόν.

Καὶ θυμήθηκε ὁ Σωτῆρης πὼς ὁ Τμηματάρχης αὐτὸς ἦταν συγγενὴς ἐνὸς κεφαλαιούχου τῆς ἐταιρίας. Καὶ πὼς μιὰ μέρα, ἄργα ἢ γρήγορα, θὰ γίνονταν αὐτὸς διευθυντής. Καὶ τότε... Ἐ θάχανε ἡ ἐταιρία. Ὅχι τὰ κεφάλαιά της ἀλλὰ τὴν ἐχτίμηση τοῦ προσωπικοῦ. Θὰ τὸ παραμέριζαν. Κι' ὥς ἐργάζονταν κι' ὥς σκοτώνονταν γιὰ νὰ παρουσιάσει τὴ δουλειὰ καλύπτερ. Τί σημασία θὰ εἶχε; Μήπως φτάνουν ὅλα αὐτὰ στὸ ὕψος ἐνὸς ρουσφετιοῦ; Τί λόγια, τί κολακεῖες θ' ἀκούσει ἂν προβιβάσει ἕναν καλὸ μὰ μὲ δίχως μέσα γραφιά;

Καὶ συλλογίστηκε καὶ πὼς μπορούσε νὰ τὸν ἔπανε κιόλας. Δίχως καμιὰ αἰτία. Μόνο γιατί ἴσως θὰ τοῦ θύμιζε τὴ σύσταση πὸν ἔκανε καὶ πὸν αὐτὸς ἦταν ἀφορμὴ ν' ἀποριφτεῖ.

Γύρισε καὶ κύταξε γύρω του. Ὅλα τὰ βλέμματα κολημένα πάνω του. Τὰ πρόσωπα τοῦ χαμογελοῦσαν. Σὰ νὰ τὸν συγκαίρονταν. Ἀνατρίχιασε. Πόση ζήλεια, τί ἀγανάχτηση θὰ εἶχανε γι' αὐτόν. Ὁ ξανθομάλλης ἔπαιξε νευρικὰ τὴν πέννα του στὰ δάχτυλα του. Ποιὸς εἶναι κεῖνος πὸν ἀναγνωρίζει τοὺς κόπους τοῦ ἄλλου ἀνώτερους ἀπτοὺς δικούς του. Κι' ὅταν θίγονται ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ τὰ μέσα. Πότε πότε γεννιέται καὶ διαρκὲς μίσος γι' αὐτόν πὸν τοὺς ὑποσκέλισε. Πὸν βγῆκε νικητής. Πὸν τοὺς ὑποβίβασε, πὸν τοὺς ἐξευτέλισε. Ὅχι μόνο στοὺς ἄλλους μὰ καὶ στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό τους.

Τὸ ρολόγι χτύπησε. Μία.

Ἦτανε ἡ ὥρα πὸν ἔφευγαν. Καὶ τέλος τοῦ μηνός. Ὁ καθένας ἄρχισε νὰ ταχτοποιᾷ ὅ,τι εἶχε μπρὸς του. Σὲ λίγο θὰ περνοῦσαν ἕνας ἕνας ἀπτὸ ταμεῖο. Νὰ πάρει τὸ μιστό του. Ἄλλος χαρούμενα. Ἄλλος σκεφτικός.

Ὁ Σωτῆρης περπατοῦσε μὲ πιότερη ζωηράδα. Εὐθυμος. Σκέφτονταν πὼς ἀπτὸν ἄλλον μῆνα, θάλλαζε ἡ ζωὴ του. Τὴν εἶχε βρεθεῖ, ἡ ἴδια κ' ἡ ἴδια ἔξη χρόνια. Τώρα θὰ μπορούσε κι' αὐτὸς νὰ κάνει καμιὰ τρέλλα. Καὶ τῷγε στὸ νοῦ του ἀπὸ καιρό. Ἀπὸ μικρὸς ποτὲς δὲν τοῦ ἔμεινε περιθώριο νὰ σκεφτεῖ γιὰ τέτοια. Ἐπρεπε νὰ στηλωθεῖ κά-

που γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἀντιμετωπίσει τὴ ζωὴ μετρημένα. Ὁρφάνεψε ἀπὸ δεκαπέντε χρονῶ. Ἐχασε πατέρα καὶ μητέρα μέσα σ' ἓνα χρόνο. Μοναχοπαῖδι. Οἱ γονιοὶ του δὲν ἦταν οὔτε πλούσιοι οὔτε φτωχοί. Τῆς μεσαίας τάξης. Ζούσανε εὐτυχισμένα. Θυμᾶται τὰ λόγια τοῦ πατέρα του ποὺ τοῦλεγε πάντα: Γιὰ νὰ εὐτυχήσεις μὴν ἀφίσεις νὰ σὲ κυριαρχήσει τὸ χρῆμα. Τότε τὸν ἀκουγε καὶ συμφωνοῦσε μαζύ του. Μὰ σήμερα ἂν ζοῦσε θὰ τὸ συζητοῦσε. Τὸ χρῆμα γιὰ τὸν Σωτήρη θὰ σὲ κυριαρχήσει θὲς δὲ θὲς, εἶναι κάτι τὸ ἀναπόφευκτο. Ἀφοῦ κ' οἱ πλούσιοι ἀκόμα ζητοῦνε, ὅλο θένε καὶ δὲν ἀφίνουνε εὐκαιρία νὰ τοὺς ξεφύγει. Ὁ φτωχὸς ἀναγκαστικὰ ἔχει σ' αὐτὸ προσηλώσει τὸ βλέμμα του. Εἶναι τὸ μέσο γιὰ ὅλα, τί τὰ θὲς. Ἡ σκέψη του ὁ συλλογισμὸς του στὸ καλύτερο αὐριο. Ἡ μεσαία τάξη κι' αὐτὴ πότε καλοπερνᾷ καὶ πότε κακοπερνᾷ.

Μεγάλωσε ξοδεύοντας τὶς λίγες οἰκονομίες ποὺ τᾶφηναν. Ἀναγκάστηκε ὕστερα ἀπὸ τέσσαρα χρόνια νὰ ψάξει γιὰ δουλειά. Φάνηκε τυχερὸς σ' αὐτό. Ὁχι πὼς βρῆκε καμιά καλὴ θέση ποὺ τὸν ἱκανοποιοῦσε. Κάθε ἄλλο. Ἐπесе στὰ χέρια ἐνὸς τσιγκούνη ποὺ τὸν παίδευε, ποὺ τὸν τυραννοῦσε. Μὰ τὸν ἔμαθε νὰ κρατᾷ βιβλία. Τὴν ἔμαθεπραχτικὰ τὴ δουλειά του. Σὰν βεβαιώθηκε γι' αὐτὸ ἔστειλε αἰτήσεις σὲ ἐταιρίες. Μὲ τὴν πιθανότητα πὼς ἴσως βρεθεῖ τίποτε. Καμιά καλὴ θέση νὰ ἀναπνέψει. Νὰ στρώσει. Τὸ πέτυχε ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια στὴν ἐταιρία ποὺ δουλεύει καὶ σήμερα.

Ἡσύχασε ἀπὸ τότες. Πήγαινε μάλιστα τὰ πρῶτα χρόνια σὲ νυχτερινὲς σχολὲς κ' ἔμαθε διπλογραφία.

Κάθεται σ' ἓνα εἶαρο δωμάτιο. Ἡ νοικοκυρά του τὸν ἀγαπᾷ μὲ τὴν καρδιά της. Ταχτικὸς στὶς πληρωμές του. Πάντα εὐχαριστημένος. Δὲ θυμᾶται ποτὲς νὰ τῆς ἔχει κάνει παράπονο. Γι' αὐτὸ καὶ τοῦ ἄλλαξε δωμάτιο. Τοῦ ἔδωσε αὐτὸ ποὺ ἔχει ἥλιο, φῶς. Τὸ ἄλλο ἦταν σκοτεινὸ, ὑγρὸ. Σκέφτηκε μάλιστα ἡ κερά Λένα, γιατί ἔτσι τὴ λέγανε τὴ σπητινοικοκυρά, νὰ τὸν παντρεύει μὲ τὴν κόρη της. Μὰ ὁ Σωτήρης ἔκανε πὼς δὲν καταλαβαίνει. Ἐλεγε μάλιστα ἂν ἔκανε πὼς ἐπιμένει ν' ἀλλάξει καὶ δωμάτιο. Ὁχι πὼς δὲν τᾶρσεν τὸ κορίτσι. Εἶχε καὶ συμπάθεια γι' αὐτήν. Μὰ ἡ θέση του, ὁ μιστὸς του δὲν τοῦ τὸ ἐπιτρέπανε. Εἶχε ὑποφέρει καὶ τόσο πολὺ. Ποὺ ζητοῦσε νὰ ἀνασάνει. Κομάτι λεφτεριά.

Σὰν ἀνέβηκε στὸ δωμάτιο του ἦτανε περασμένες τέσσερις. Δὲν εἶχε τᾶπόγευμα οὔτε αὐριο δουλειά. Σαββατο-

κύριακο. Θὰ ἀναπαυόταν. Εἶχε κουραστεῖ τόσο πολὺ τὸ πρωῒ. "Οχι γραφικὴ δουλειὰ μὰ ἀνησυχία, συγκίνηση. "Ἐκανε τόσες σκέψεις. Τόσες συλλογές. Κ' ἡ χαρούμενη εἶδηση ἢ τόση ἀπρόοπτη. Ἡ ταραχή. Ὁ διευθυντής. Τί καλὸς ἀνθρωπος! Πόσο τὸν ἀγάπησε ὁ Σωτήρης. Τί εὐγένεια. Νὰ τοῦ χαρίσει λίγη χαρά. "Οχι λίγη. Πολλὴ χαρά. Εἶναι γελαστὸς ἀπτὴν ὥρα πὺ βγῆκε ἀπὸ γραφεῖο. Γελᾷ μὲ τὸ κάθε τι κι' ἄς μὴν προκαλᾷ τὸ γέλοιο. Γιὰ τὸν Σωτήρη εἶναι κάτι τὸ ἐξαιρετικό. Κάτι τὸ ἀσυνήθιστο.

Κ' ἡ κερὰ Λένα ξαφνιάστηκε.

— Σὲ καλὸ σου. Τί ἔπαθες κύριε Σωτήρη μου;

Δὲ βάσταξε τῆς τῶπε. Χάρηκε καὶ κείνη. Εἶχε τὸ νοῦ της στὴν παντρειά.

— Ὁ Θεὸς παιδί μου, ὁ Θεὸς πάντα τὰ φέρνει βολικά.

"Ἔστειλε σὲ λίγο καὶ τὴν κόρη της νὰ τὸν συγχαρεῖ.

Τὴν ἔβλεπε ὁ Σωτήρης ὅσο τοῦ μιλοῦσε. Τὴν ἔβρισκε πὺ φρέσκια πὺ ὁμορφῇ. Καὶ δὲν τ' ὄχε προσέξει τόσον καιρό. Σὰν ἔμεινε μόνος τοῦρθε ἢ σκέψη νὰ τὴν παντρευόταν. Μὰ γρήγορα τὸ ξέχασε. Κοιμήθηκε. Ἡ κούραση τοῦ ἔφερε ἐξάντληση. Δὲν μποροῦσε πιά.

Στὶς ἔξη τὸν ξύπνησε ἡ κερὰ Λένα. Τοῦ ἔφερε τὸν καφέ του κ' ἓνα γλύκισμα πὺ ἔκανε γιὰ κεῖνον.

Ὁ Σωτήρης τὴν εὐχαρίστησε γιὰ τὴν τόση της καλοσύνη.

— Τὸ βράδυ κύριε Σωτήρη μου θὰ φᾶς μαζί μας. Δὲν πιστεύω νὰ μὴν καταδεχτεῖς.

— Καλὰ κερὰ Λένα, θὰ φάω. Μὲ μεγάλη μου εὐχαρίστηση μάλιστα. Ἐχω τόσα χρόνια νὰ φάω σπητίσιο φαί.

— "Ἐ τότες νὰ τρῶς κάθε μέρα γιόκα μου. Ἐγὼ δὲν ἤξερα ἂν θὰ τὸ δεχόσυνα.

— Βλέπομε.

Καλὴ γυναῖκα ἔλεγε ὁ Σωτήρης καὶ μ' ἀγαπᾷ, κ' ἡ κόρη της μὲ συμπαθᾷ. Εἶμαι εὐχαριστημένος. Σήμερα βρίσκω πὺ εἶναι ἡ ὁμορφότερη μέρα τῆς ζωῆς μου. Ζήτημα ἂν ξαναπαντήσω κι' ἄλλες.

Δευτέρα. Ἡ ὥρα ἐννιά. Ὅλοι στὶς δουλειές τους. Ὁ Σωτήρης καθισμένος στὸ νέο του γραφεῖο. Τὸν κρατᾷ μιὰ συγκίνηση. Ὁ ξανθομάλλης ὄλο τοῦ ρίχνει λοξές ματιές. Τὸν τσάκωσε ὁ Σωτήρης πὺ τὸν κύταζε. Τὸν λυπήθηκε. Μ' ὄλη του τὴν καρδιά ἤθελε νὰ σηκωθεί καὶ νὰ τοῦ ζητήσει συγγνώμη. Γιὰ τὸ κακὸ πὺ ἄθελα του τοῦκανε. Τί

φταίει αὐτός ; Μὰ σκέφτηκε τί ἀπάντηση θὰ τοῦδινε. Ἴσως καὶ νὰ τὸν ἔβριζε. Τί θὰ κέρδιζε τότες ; Μόνο πὺ θὰ ὑποβιβαζότανε.

Ἐντεκα. Ἀκούστηκαν στὸ διάδρομο βήματα. Ὁ διευθυντής, εἶπε κάποιος. Ναὶ ἦταν ἐκεῖνος. Ὅλοι σηκώθηκαν. Πρῶτος ὁ Σωτήρης. Ἐκεῖνος πέρασε ἀργὰ ἀργὰ. Τὸν κύταξε. Χάρηκε. Εἶδε τὸ ἔργο του. Εὐχαριστημένος.

Ὅλοι ὄρθιοι ὥσπου χάθηκε κλίνοντας πίσω του μιὰ πόρτα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΓΑΛΙΑΝΟΣ

ΕΝΑΣ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ ΤΕΧΝΙΤΗΣ

(ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΖΕΡΒΟΣ)

(Ἀπόσπασμα ὁμιλίας περὶ τῆς «Συμβολῆς τῶν Δωδεκανησίων λογίων στὴ Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία»).

Μεταξὺ τῶν Δωδεκανησίων ποιητῶν μίαν ἐξέχουσα θέσι κατέχει καὶ ὁ Καλύμνιος ποιητὴς κ. Γιάννης Κ. Ζερβός.

Ἡ φιλολογικὴ του ἐμφάνισις χρονολογεῖται ἀπὸ 25ετίας περίπου, ἀλλ' ἐπισημοποιήθη ἀπὸ τοῦ 1910 καὶ ἐντεῦθεν, ὅτε ἐξέδωκε τὴν πρώτη συλλογὴ του τὰ «Νησιώτικα Τραγούδια» καὶ βραδύτερον μετὰ δεκαετίαν, τὸ 1921 ὅτε ἐξέδωκε τοὺς «Ρυθμοὺς τῆς Ζωῆς» καὶ τελευταῖα τὸ 1929 ὅτε ἐξέδωκε τοὺς «Στίχους».

Ἡ ποίησις τοῦ Ζερβοῦ, εἶνε ποίησις κατ' ἐξοχὴν νησιώτικη, Καλυμνιακὴ μπορῶ νὰ πῶ πὺ καὶ τὸν παλμό της καὶ τὶς εἰκόνες της καὶ τὴ γλώσσα της ἀκόμα, ἐμπνέεται ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἱστορίαν, τὶς παραδόσεις καὶ τὶς προλήψεις, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ νησιοῦ του.

Γενικὰ ἡ ποίησις τοῦ Ζερβοῦ δείχνει ποιητὴ μὲ μεγάλο αἶσθημα καὶ ψυχὴ εὐγενική, μεγάλο δὲ φυσιολάτρην πὺ λατρεύει καὶ ὑμνεῖ τὴ φύσιν σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις της καὶ ἀντικρούζει τὴ ζωὴ σ' ὅλες τὶς ἐκφάνσεις της καὶ ὅσο μπορεῖ καλύτερα.

Τὰ ποιήματά του δὲν εἶναι, οὔτε συμβατικά οὔτε κατὰ παραγγελίαν, γιὰ τὴν πρόχειρην ἱκανοποίησιν τῶν παρδαλῶν γούστων τοῦ ὄχλου, ἀπὸ κεῖνα πὺ ἀπαντῶνται συχνὰ σὲ πολλὰς ποιητικὰς συλλογὰς, ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον βιομήχανο τῆς τέχνης, μέχρι τοῦ τελευταίου ποετᾶστρου τῆς ἐποχῆς μας...